

РЕФЕРОВАНІ СТАТТІ

Скулиш Є.Д. Контрабандний транзит наркотиків через територію України: стан, загрози та напрями протидії / Є.Д. Скулиш // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. – № 1. – С. 80-92.

У статті досліджено роль і місце України в загальносвітовій системі протидії незаконному транзиту наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів і надано пропозиції щодо удосконалення правоохоронної діяльності на цьому напрямі.

Докладно досліджуючи шляхи потрапляння в Україну різних видів наркотичних засобів, автор доходить висновку, що у цілому наркоситуація в Україні є подібною до ситуації в інших країнах Східної Європи. На ринку країни представлено широкий спектр наркотичних засобів і психотропних речовин як природного, так і штучного походження. Водночас домінуюче становище на ринку опіатів продовжує займати екстрагований опій, що виробляється з сировини (макової соломи) місцевого походження. З огляду на розширення вирощування канабісу на території Афганістану, можна передбачити, що Україна використовуватиметься для контрабанди цього наркотику як у формі трави (марихуани), так і смоли (гашишу), передусім для транзиту в ЄС. Можна передбачити використання з цією метою морського каналу контрабанди або автомобільного транспорту, зокрема контейнерних перевезень. Зважаючи на те, що розширення транзиту неминуче призводить до формування ринків збуту, протидія цьому явищу важлива не лише у контексті участі нашої країни у загальносвітових зусиллях із подолання наркобізнесу – запобігання наркотранзиту, вона є ефективним способом попередження наркотизації населення нашої держави.

Хараберюш О.І. Окремі напрямки протидії контрабанді як транснаціональному організованому злочину оперативно-розшуковими засобами / О. І. Хараберюш // Форум права. – 2014. – № 1. – С. 510–515.

На основі аналізу наукових видань, думок науковців, особистого досвіду автором визначено причини виникнення контрабанди як економічного злочину, який скоюється транснаціональними злочинними формуваннями, та окреслюються напрямки протидії.

Автор розглядає контрабанду як економічний злочин, що скоюється транснаціональними угрупованнями та окреслимо основні напрямки протидії контрабанді оперативно-розшуковими засобами в умовах нового кримінально-процесуального законодавства.

Автором констатується, що тенденція зрощування загальнокримінальної й економічної, організованої і професійної злочинності потребує розвитку форм і методів взаємодії оперативних підрозділів у протидії національним і транснаціональним злочинним організаціям і групам, які займаються контрабандою і суміжними з нею злочинами. У цьому зв'язку регулярними повинні бути: створення міжвідомчих інформаційних систем та взаємний обмін оперативною інформацією; проведення ретельно підготовлених погоджених і цілеспрямова-

них оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій; залучення багатопрофільних джерел оперативної інформації, здатних висвітлювати визначені об'єкти або оперативні контингенти в інтересах усіх підрозділів і служб, що беруть участь у протидії контрабанді і суміжним з нею злочинам; впровадження в криміногенно-кримінальне середовище або на відповідні об'єкти конфідентів або штатних співробітників, що виконують завдання двох і більш зацікавлених оперативних підрозділів; створення й організацію роботи спільних оперативних груп у місцях масового перебування і переміщення іноземців.

Леонідова О.О. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів як вид злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів / О.О. Леонідова, М.Є. Детюкова // Право і Безпека. – 2011. – № 5. – С. 158-162.

У статті надано кримінально-правову характеристику контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів як виду злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Автори зазначають, що Україна, яка є невід'ємною частиною світової спільноти, не могла довго перебувати поза глобальною епідемією наркоманії, яка породила таке суспільно небезпечне явище, як контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Значущість цієї проблеми у країні зростає з кожним роком. Статистичні дані свідчать про збільшення показників перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів через митний кордон України. Авторами пропонується розроблення Державної програми протидії контрабанді наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів через митний кордон України; посилення контролю з боку держави за діяльністю митних органів, прикордонної служби, які мають забезпечувати порядок проходження товарів через кордон; розроблення та затвердження Таблиці невеликих, великих та особливо великих розмірів фальсифікованих лікарських засобів для правильної кваліфікації діяння, передбаченого ст. 305 Кримінального кодексу України.

Кириченко Г.В. Загальносоціальні заходи запобігання контрабанді наркотичних засобів: необхідність реформування / Г.В. Кириченко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 445-451.

Аналізуючи загальносоціальні заходи запобігання контрабанді (боротьба з незаконним обігом наркотичних засобів, оцінка поширеності наркотиків серед населення, створення інформаційних систем, просвітницька робота та ін.) автор доходить до висновку, що загальносоціальні заходи запобігання контрабанді наркотичних засобів полягають у виявленні специфічних криміногенних умов, що сприяють втягуванню населення у наркоманію, з подальшим здійсненням заходів щодо припинення або зменшення їх впливу. Виявлення причин і умов,

які сприяють розвитку попиту на наркотики, досягається узагальненням аналізу таких правопорушень, за допомогою інших даних, що стали відомими правоохоронним органам. Такий аналіз-узагальнення складає інформаційну базу для планування необхідних загальнопрофілактичних заходів щодо запобігання контрабанді наркотичних засобів. Для успішного вирішення цих завдань правоохоронні органи розробляють довгострокові програми ранньої профілактики злочинів, здійснюють комплекс оперативно-розшукових заходів і намагаються перш за все протидіяти розповсюдженню незаконного обігу наркотиків. З метою виявлення джерел надходження наркотичних засобів важливо враховувати ймовірне середовище, в якому можуть перебувати споживачі, збувачі й самі контрабандисти (як правило, це раніше судимі за злочини, пов'язані з наркотиками). Цілеспрямована боротьба зі злочинністю не може бути успішною, якщо ґрунтуватиметься на разових і короткочасних акціях будь-якого ступеня активності та суворості. Вона потребує довготривалих соціально-економічних і правових перетворень. Ця діяльність має ґрунтуватися на поєднанні профілактичних і репресивних заходів. При цьому пріоритетна роль має надаватися профілактичним заходам загальносоціального і спеціально-кримінологічного характеру — основі прозорої системи для ефективного контролю.

Сорока С.О. Особливості виявлення та проведення слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування контрабанди наркотичних засобів / С. О. Сорока // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. — 2014. — № 801. — С. 212-217.

Автором досліджено особливості виявлення та проведення слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Запропоновано алгоритм дій на початковому етапі розслідування цього злочину: 1) реєстрація заяви, повідомлення або рапорту; 2) проведення огляду місця події; 3) внесення відомостей в Єдиний реєстр досудових розслідувань; 4) проведення особистого обшуку; 5) допит підозрюваного; 6) проведення обшуку житла чи іншого володіння особи; 7) проведення огляду наркотичних засобів; 8) призначення судово-хімічної експертизи; 9) допит свідків; 10) накладення арешту на майно. Враховуючи, що кожне кримінальне провадження має певні особливості, то на початковому етапі під час розслідування контрабанди наркотичних засобів у кожному конкретному випадку може виникнути необхідність у проведенні інших слідчих (розшукових) дій.

Шафоростов А.Н. Совершенствование уголовно-правовых мер направленных на борьбу с контрабандой товаров, не ограниченных в гражданском обороте / А.Н. Шафоростов // GISAP. Economics, jurisprudence and management. - 2013. - № 1. - С. 98-100.

В статье на основании анализа законодательства Латвийской республики рассматривается как совершенствование уголовно-правовых мер направленных на борьбу с контрабандой товаров, не ограниченных в гражданском обороте, так и анализ существующих показателей эффективности по данному виду прес-

тупного деяния. Целью статьи является изучение и определение возможностей усовершенствования применения норм уголовного закона об ответственности за контрабанду и необходимости дополнительного разъяснения вопросов квалификации со стороны законодателя.

В целях совершенствования уголовно-правовых мер, направленных на борьбу с контрабандой товаров, не ограниченных в гражданском обороте автором предлагаются изменения и дополнения в действующую уголовно-правовую норму (ст. 190 УЗ Латвийской Республики) об ответственности за контрабанду. Повышение эффективности противодействия контрабанде автор видит не только в ужесточении санкций за ее совершение, а в обеспечении неотвратимости наказания, особенно для организованных преступных групп контрабандистов и крупных предпринимателей. Так как примеры их безнаказанности «развращают» представителей других, более многочисленных слоев населения — участников внешнеэкономической деятельности («челноки», туристы и т.д.). Автор отмечает, что принимаемые в настоящее время меры противодействия контрабанде не оправдали надежд по надлежащей охране общественных отношений в сфере внешнеэкономической деятельности. Идет как незаконный вывоз товаров с территории Латвийской Республики, так и их ввоз, вследствие чего в бюджет не поступает значительная часть дохода в виде таможенных пошлин и других платежей, что существенно подрывает экономическую безопасность государства. Также автор отмечает, что при всей значимости уголовно-правовых мер борьбы с контрабандой товаров, не ограниченных в гражданском обороте, их роль не следует переоценивать. Основными средствами сдерживания и противодействия контрабандным проявлениям должны являться общегосударственные меры экономического, политического и социально - культурного характера.

Матеріали підготувала
к.ю.н., с.н.с., доцент **Аверочкина Т. В.**